

MAGARÁG

APARE IN FIECARE ZI Fondator: PÁSZTOR EDE Redactor responsabil: Dr. SÁHY LÁSZLÓ REDACTIA SI ADMINISTRATIA, ORADEA, PIATA MIHAI VITEAZUL

Nem vonták vissza az állampolgársági törvényt -- az iratok beszerzését folytatni kell

Felhívjuk az érdekeltek figyelmét, hogy az állampolgársági revízióra vonatkozó rendeleti törvényt még nem vonták vissza. Eppen ezért a tanácsadó irodáknak tovább is a zsidó lakosság rendelkezésére kell állniok és az érdekelteknek is tovább kell folytatniok az állampolgárság igazolásához szükséges iratok beszerzését.

Az ökirályságbeli iratbenyújtási határidőt, amely a február 12-én jár le, — 30 nappal meghosszabbították. Amennyiben hétfőig más kormányintézkedés nem történik, megkezdjük a bejelentett névsor közzétételét.

Királyi dekrétum az állampolgársági iratok benyújtásáról

Bukarestből jelentik: A Timpul értesülése szerint a Hivatalos lap ma reggeli számában királyi dekrétum jelent meg, amely szerint az állampolgársági revízióhoz szükséges iratok benyújtásának határideje, mely a régi királyságban tudvalevően február 12-én lejárt, március 20-ig bezárólag meghosszabbították.

A hivatalos lapban megjelent rendelet szerint a járásbíróóságok az eredeti törvényrendelet értelmében március 20 után az érdekeltek kérésére újabb 20 napi haladékot adhatnak az iratok beszerzésére, függetlenül attól, hogy ilyen haladékot már adtak.

Beiktatták Tatarescu kultuszminisztert

Péntek este beiktatták tisztességbe Tatarescu külügyminisztert. Istrate Micescu volt külügyminiszter méltatta utódja személyiségét. Tatarescu válaszában az új kormány külpolitikai célkitűzéseit ismertette.

Tatarescu külügyminiszter szombat délelőtt fogadta Thieruy francia követet és Törökország bukaresti követét.

Jamandi beiktatása.

Szombat délelőtt beiktatták be Jamandi közoktatásügyi minisztert. Jamandi beszédében öfelségét élte, majd kijelentette, hogy dr. Angelescu szellemében kíván működni a közoktatásügyi tárca élén. „40 napi szabadságról jöttem vissza.

Beiktatták Costinescu egészségügyi minisztert is. Costinescu kijelentette, hogy „40 napi szabadságról tért vissza”, majd kijelentette, hogy szigorubb lesz a tisztviselőkhez, nehogy lábrakapjon a legenda, hogy a tisztviselők politizálnak.

Ismét kapnak szabadságot a vasutasok.

A CFR vezérigazgatósága visszavonta azt a rendeletet, amely megtiltotta a vasutasok

szabadságát. A vasutasok ismét a statútum előírásai alapján kaphatnak szabadságot.

Jonescu Sisesti földmivelésiügyi miniszter egy hétre függesztette az audienciákat.

Miért nem közölte a bukaresti rádió csütörtök éjszaka a kormányválságot

A „Semnalul” írja:

Az új prefektusok még a kormány megalakulásának éjszakáján megkapták kinevezéseiket és azonnal átvették hatáskörüket s kiadták a szükséges rendfenntartó intézkedéseket. Elmaradtak az ilyen al-

kalmakkor szokásos formalitások, hogy a munkálatokat ne hátráltassák. Ily módon lehet megmagyarázni azt is, hogy a bukaresti rádió befejezte adását anélkül, hogy a kormányváltást bejelentette volna, noha a fővárosban még az este folyamán ismerték a tényeket. Előbb az uralmat átvette az egész országban — ez éjjelután történt — úgy hogy péntek reggel a hatóság mindenütt efektiv működött.

A lakosság az eseményeket elégtétellel és a helyzet értékelésének érzékével fogadta ami a tőzsdei áremelkedésekből is kitűnik.

Főszolgabírói értekezlet volt a prefekturán

A megye területén teljes a rend és nyugalom

Florescu ezredes prefektus elnöklete alatt a megyei főszolgabírók ma értekezletet tartottak a prefekturán. A prefektus közölte a kormány rendfenntartó intézkedéseit. A főszolgabírók jelentették, hogy az egész megye területén a legteljesebb rend és nyugalom uralkodik és a legcsekélyebb rendzavarás sem fordult elő.

Ujabb incidens az orosz-eszt határon

Moszkva, február 13. Az eszt-orsz határ mentén újabb határincidens történt hétfő délután. Öt eszt határőr szánkón őrzésére indult, de napok múlva sem tértek vissza. Szerdán este érkezett az eltűnt határőrökről az első hír, — az orosz hatóságok hivatalosan értesítették az eszt határőrséget, hogy az esztiek átlépték az orosz határt és megtámadtak egy halász telepet. Az orosz halászok puskatüz-zel fogadták az eszt határőröket, akiket rövid küzdelem után elfogtak és agyonlőttek.

Földrengés volt Tokióban

Tokió, február 13. Tegnap éjjel körül erős földrengést éreztek Tokióban és a főváros körüli 100 kilométeres körzetben. Több helységben a lakosság rémülten menekült a szabadba. A földrengés következtében egyetlen ház sem omlott össze és emberéletben sem esett kár. Igen sok táviróoszlop kidőlt és hatalmas repedések keletkeztek a földön.

Megmenekült a Papanin-expedíció

Osó, február 13. A Papanin expedíció szikratávirón jelentette, hogy tisztán látja már Grönland partvidékét.

Lelőtte a vőlegényét, azután öngyilkos lett

Nyiregyháza. — Különös szerelmi dráma játszódott le Nyiregyházán. Miskán László fiatalember az utóbbi időben igen rossz viszonyban élt a menyasszonyával Stefanko Ilo nával. Legutóbb a leány, mielőtt a vőlegény a jövődöbéli apósával beszélgetett, revolvert rántott elő és a fiatalemberre lőtt. Stefanko Iloa ezután kifutott a szobából és a ház előtt elrobogó vonat elé vetette magát. Szörnyet halt.

Az új nagyszabású ajándék-akciónk II. szelvénye

Ajándék-akciónk szelvényre

11

Aki a folytatólagosan megjelenő számoikat összegyűjti, résztvesz az „ajándék-akción”.

1938. február - március

Fát osztanak ki
Nagyváradon a sze-
gények között

A város ideiglenes bizottsága dr. Mangra Demeter polgármester elnöklésével pénteken délután megtartotta rendes heti ülését, amelyen résztvettek az összes tagok, kivéve a legújabbán kinevezett Faur Mihai tanácsost.

Fogas kulturügyosztályfőnök 600 méter tűzifa vásárlását és szétosztását jelenti be az inségesek között, amit a tanács tudomásul vesz. Ezután a tanácstagokat különböző bizottságokba osztják be és végül Mangra dr. felkéri a költségvetési bizottság tagjait, hogy habár lehet — ez a tanács utolsó ülése, hiszen nem lehet tudni, mit hoz a holnap, — dolgozzanak a költségvetés összeállításán.

Fejszével agyonverte részeges férjét

A Kecskemét közelében levő Lajosmizsén Mészáros István harminc éves cipészt a felesége több fejszecsapással agyonverte. Mészáros István részegeskedett és állandóan veszekedett a feleségével, aki elkeseredésében követte el a gyilkosságot. Az asszonyt lefartóztatták.

*Nyomtalanul eltűnt
egy kislány*

F. év január 31-én Campia-Turzii (Aranyosgyéres) községből nyomtalanul eltűnt Sándor Mária, anyai nevén Illés Lenke 15 éves kislány. Személyleírása a következő: Haja gesztenyebarna, ruházata fehér bluz, sötétkék szoknya, rózsaszín kötény, fehér cserleszton sapka, sötétszürke télikabát, Különösebb ismertetőjele, hogy a kislány egy kis sé biceg s arcán 3 sebhely, balkarján műtét nyomai láthatók, jobb mutatóujja nyomorék. Aki valamit tud a gyermekről, nagyon kéri a szülőket, hogy azt tudassák levélben a következő címre: Illés Erzsébet, Campia-Turzii (Aranyosgyéres) Județul Turda.

Ötmillió pengős sikkasztás történt

egy belga érdekeltség magyarországi vállalatánál

A belgák a Budapestvidéki Szénbánya Rt. igazgatóságátteszik felelőssé az öngyilkos igazgató működéséért

Budapestről jelentik: A magyar közgazdasági és társadalmi életet az a nagyarányú visszaélés foglalkoztatja, amelyet Pán Emil, a Budapestvidéki Szénbánya R. T. vezérigazgatójának az öngyilkossággal pattanított ki. Pán Emil mint ismeretes 50 tableta Quadrolex-el megmérgezte magát és meghalt. Kifűnt, hogy a vezérigazgató az ért menekült a halálba, mert az első híradások szerint nem kevesebb, mint

egy millió pengőt sikkasztott el a vállalat.

A vizsgálat ebben az ügyben

tulajdonképpen nem is indult meg hivatalos úton, minthogy eddig a visszaélés ügyében senki sem tett bűnvádi feljelentést az ügyészségen. A lapok hosszasan foglalkoznak ezzel az ügygel. Azt írják, hogy Pán nem egyedül követte el a sorozatos visszaéléseket, hanem ebben több társa volt. A részvénytársaság tulajdonképpen belga érdekelttség. Az egyik délutáni lap azt a megdöbbentő hírt közli, hogy Pán Emil nem egy, hanem

közel öt millió pengőt kezelt el a bűntársaival.

A házi vizsgálat során megjelent könyvrevizó alkalmával kitudt, hogy a vállalat 12 millió pengőt kitevő künlevősége csupán az üzleti könyvek rovatáin szerepelnek. A valójában ebből a hatalmas künlevőségből effektíve alig van valami csekély összeg a valóságban. A belga tőkések nem tettek feljelentést, hanem a vállalat igazgatóságát teszik felelőssé az elszorított anyagi kárért. A házi vizsgálat ebben az ügyben tovább folyik.

A külföldi lapok fentart- ják -- Németország cáfolja a kilengések hírét

Tegnap jelentettük, hogy a német hadseregben lévő ellentétek súlyos kirobbanására vezettek, amelyek tegnap uccai harcokban kulmináltak.

A hír a londoni Times is megerősíti és hozzáteszi, — hogy tiltakozás jeléül három tábornok lemondott. Ezzel a hadsereg két pártra szakad. A lemondott tábornokok pártjára s a kormányhű pártra.

A tekintélyes angol organum levelezője hozzáteszi, hogy: Könnyen lehet, hogy a tiszték elégedetlensége nem nyugszik meg, ha a múlt szombati határozatok véglegesek maradnak. Felvetődik a kérdés vajjon meddig akar menni a nemzeti szocialista párt a hadsereg reformja terén.

Követelni fogja-e a tábori
lelkészek távozását a hadse-

regből? Követelni fogja-e a katonai üdvözlét mellőzését és a nemzeti szocialista üdvözlét bevezetését? El fogják határozni, hogy a tiszteket a nemzeti szocialista szervezetekből fogják besorozni? Az ezredek mellé párt-megbizottakat fognak kinevezni, a hadseregnek „igazi néphadsereggé” való átalakítása céljából.

Hitler engedni fog eredeti terveiből

Azt hiszik, hogy Hitler még habozni fog ennek a programnak a szigorú keresztülvitelében.

de a végrehajtás veszedelme
fatálisan érinti a hadsereg
erkölcsi erejét.

A jövő bizonytalansága, a párt és a rendőrség állandó kontrollja, deprimáló hatással van a hadseregre. Senki sem kételkedik azonban, hogy Hitlen igyekezni fog azon, hogy be-mutassa: most is a helyzet ura.

Ujabb letartóztatások.

Londonból jelentik: A Reuter távirati iroda közli, hogy több német tisztet a lengyel határ közelében levő városok garnizonjaiban letartóztattak. Stolp és Allenstein garnizonokban számos ősi porosz arisztokrata családból származó tiszt került a koncentrációs táborba.

Berlinből jelentik: Irányadó helyről erőiesen cáfolják a világsajtóban a németországi súlyos eseményekről szóló híreket, amelyeket röviden rosszszindulatu hazugságnak bélyegeznek meg. Németországban hivatalos jelentés szerint:

1. Semmi nem zavarta meg a rendet.

2. Nem felel meg a való-
ságnak, hogy a jogállományba
helyezett tisztek közül akár
egy is elmenekült volna. Blom-
berg volt hadügyminiszteren
kívül mindenki a helyén van.

3. Nem igaz, hogy a trónörökös elmenekült volna.

4. Nem felel meg a valóságnak, hogy Hitler Berchtesgadenből Berlinbe utazott.

5. Nincs semmi vegyes bizottság a német hadsereg kebelében.

8. A határokat nem zárták le. Az ezen híreket közlő lapokat elkobozták Németországban, mert nem akarták a lakosság nyugalmát megzavarni.

Dr. Dietrich német sajtófőnök, aki Berchtesgadenben tartózkodik Hitler mellett, telefonon nyilatkozott a német távirati irodának, hasonlóképpen cáfolva a külföldön elterjedt híreket. Kijelentette, hogy az összes katonatisztek annál is inkább helyükön maradtak, minthogy a nyugdíjaztatások csak február 28-án és március 27-én lépnek érvénybe. Blomberg tábornok nászuton van.

Fritsch tábornok pedig hosszabb időre szabadságotöltötte magát.

Német hivatalos helyen azt állítják, hogy a zavargásokról elterjedt hír lengyel zsidó körökből eredtek.

Róna fényképésznél

legolcsóbb, legszebb a fénykép!!

6 drb csak 80 lei!

**Ugyanaz, ami a kirakataim-
ban látható !**

Kérem a n. é. közönséget, ne hagyja magát a konkurrenciától félrevezetni

**Műkedvelő előadás
Aranyosgyéresen**

A helyi „Magyar Casino” kebeléből alakult műkedvelő gárda f. év február 5-én a Gazner vendéglő összes termében táncmulatsággal egybekötött műsoros estélyt rendezett, melyben Ferenczy István szindarab rendező és Radó Andor kaszinótitkár fáradhatatlan közreműködése és rutinus irányítása mellett a kitűnő műkedvelők nagy sikerrel adták elő Szécsén Mihály és Szántó Armand hírneves vígjátékát a „Százhuszas tempót”.

A FELESEG TITKOS UTJAI A FÉRJ BECSÜLETÉÉRT

Miért volt szüksége külön garzon akásra?

- A bíróság a feleségnek adott igazat

Budapestről jelentik: Abban a nőtartási keresetben, amelyben most ítélezett a bíróság, a feleség szokott sablonnal kezdi beadványát: férjem elhagyott, jogos ok én indok nélkül, eltartásomról nem gondokodok, kérem hogy részemre a bíróság havi 400 pengő tartásdíjat állapítson meg.

Annál érdekesebb a férj válaszirata:

— Feleségem, akivel évek hosszú során át éltem, érdemtelen a tartásdíja, bizonyítani tudom, hogy feleségem

feleségem garzonlakást tartott.

Sajnos, a legnagyobb utánjárásom ellenére sem tudok bizonyítékot produkálni feleségem hüllenségéről, bár önmaga az a tény, hogy titokban még egy lakást bérelt, kézenfekvővé teszi, hogy milyen céljai lehettek ezzel.

— De még egyéb kifogásolni valóim is vannak feleségem ellen, aki mániákus perlekedéssel pokollá tette az életemet. Elő kell adnom, hogy feleségem a legnagyobb titokban idejének tulnyomó részét a büntetőbíróságon töltötte és amíg én a hivaalban görnyedtem, — addig perlekedési mániájában hadakozott vélt ellenfeleivel.

— Közel 700 pengő pénzben tetést szabtak ki feleségemre jogerősen. Természetesen felelősségre vontam feleségemet, a ki azonban megtagadta a felvilágosítást. Untam a dolgot és amikor tudomásomra jutott, hogy még egy lakást tart, — azonnal megszüntettem az életközösséget. Ezek azok az okok, amelyek engem feljogosítottak az életközösség megszüntetésére, — fejezte be válasziratát a férj.

Mindez a férjem miatt történt.

Fiatal, egyszerűen öltözött uriaszony, halk szóval kezdte védekezését.

— Életem valóságos mártírium volt, de túltettem szenvedtem. Mindaz igaz, amit férjem válasziratában előadott, de ő nem tudja, hogy mindez miatta történt. Női büszkeségem és jólneveltségem akadályozott meg abban, hogy mindent feltárjak férje melletti és szemérem vessem galádságait. Én megmaradtam gyöngéd feleségnek amikor biztosan tudtam, hogy a boldogságot más nők mellett keresi. Reméltem, hogy egyszer majd visszatér hozzám. Jöttek a szomszédok, ismerősök, akik éppen úgy tudtak mindéről és én kénytelen voltam jobb tudásom ellenére férjem védelmére kelni, mert nem avartam magamat áldozatként mutatni. Ilyen ügyek miatt kerültem sok esetben a vádlottak padjára, mert férjem védelmében könnyörtelenül harcoltam és amikor nem tudtam türtöztetni magam, megsértettem azokat, akik az én pártomra keltek és nekem akartak segíteni.

zatként mutatni. Ilyen ügyek miatt kerültem sok esetben a vádlottak padjára, mert

férjem védelmében könnyörtelenül harcoltam

és amikor nem tudtam türtöztetni magam, megsértettem azokat, akik az én pártomra keltek és nekem akartak segíteni.

A garzonlakás „titka”.

— Meg kell magyaráznom azt is, hogy miért volt szükség a férjem által garzonnak jelzett külön lakásra. Ez is csak azt mutatja, hogy nem akarám gyöngédtelen lenni azzal az emberrel szemben, a ki velem a legbecstelenebbül viselkedett. Isten a tanum, hogy semmi más céloim nem volt ezzel, mint az,

hogy a bírói idézések abba a lakásba menjenek, ahol én sohasem töltöttem el percetnél hosszabb időt.

Hatalmas vihar tombol Kaliforniában

San Franciscóból jelentik, — hogy Kalifornián pusztító erejű vihar vonult végig. A vihar 50 kilométer szélességben és 300 kilométer mélységben tombolt. Az eddigjelentések szerint öt halálos áldozatot követelt. A legtöbb országot és vasut anyyira megrongálódott, hogy a közlekedés megszűnt, telefon- és sürgőnyforgalomról beszélni sem lehet. Jellemző a vihar erejére, hogy a Poldengate-i függő hidat, amelynek elkészítése huszonöt millió dollárba került, a vihar ereje meghajlította, mint egy ívet. Jellemző a hid ellenállóképességére és rugalmasságára, — hogy a vihar után újra visszanyerte eredeti alakját.

Fegyveres banda elrabolt egy ezüstszállítmányt

Mexikó és az Egyesült Államok határán mexikói területen egy nagyobb fegyveres banda megtámadott egy ezüstpénz-szállítmányt. A pénzt az egyik bányatelepre vitték, — ahol a munkásokat kellett volna azzal kifizetni. A kísérők és a banda között tűzharc fejlődött ki, amelynek során a kísérők közül hárman életüket veszítették, öten pedig megsebesültek. A banditák magukhoz kaparintották a negyven ezer pezónyi ezüstszállítmányt és a hegyek közé menekültek. Üldözésükre nagyszámú katonaság indult.

Hamis amerikai részvényekkel üzérkedő osztrák irónőt ítelt el a bíróság

Bécs, február 13. Az esküdtbíróság egy hónapos tárgyalás után csütörtökön hozta meg ítéletét Lampl Jacob Alice irónő és társai csalási perében. A

Gál Zoltán

most megjelent új

Román nyelv-tanfolyama

kapható a

Pásztor Ede cégnél
Ára 120 lei.

vádolt Al Capone párisi megbízottjától hamis amerikai részvényeket vettek át és azokat eladták egy bécsi bankcégnek, amely így 20.000 schilling kárt szenvedett. Lampl Jacob Alicet két esztendőre börtönre ítélték, míg 73 éves édesanyja 18 hónapos börtönbüntetést kapott. A büntetésük kitöltése után mindketten el kell hagynia az ország területét, miután nem is osztrák állampolgárok. Jacob Eduard Hennik író, a vádlott fivérének felmentették a vád alól. Kende Nándor bankárt, aki még külön 18.000 schillinget elcsúszasztott, egy évi börtönre ítélték.

A fantasztikusnak tetsző védekezés után bíróság az egész vonalon lefolytatta a bizonyítást. Kiderült, hogy az aszszony előadása szóról-szóra fedi a valóságot. A bizonyítási eljárás lefolytatása után a bíróság kötelezte a férjet havi 280 pengő ideiglenes nőtartási díssal megfizetésére.

— A martíromságot magára vállaló asszony eljárása teljesen érthető — szól az indoklás, bár a bíróság álláspontja szerint nem helyesen cselekedett, amikor ilyen frivol játékba bocsátkozott, de eljárását lélektanilag a bíróság indokoltan találta.

Miután a férj által felhozott érdemtelen okok sorra megcáfoltást nyertek, sőt a férj vétkessége bizonyult be, az aszszony tartásdíjkövetelését meg kellett ítélni.

Az angolok távol maradnak a japán olimpiától

London. — Az angol sport-szövetségek most arról tárgyalnak, hogy távolmaradásukkal tüntetnek a japánok ellen, a tokiói olimpiásról. A könnyű atlétika szövetség már olyan határozatot hozott, — hogy a tokiói játékokon semmi szín alatt sem képviselteti magát. Az angol sportköröknek ez az álláspontja nagy feltűnést keltett.

RADIOMUSOR

KEDD

BUKAREST: 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállás jelentés. 13.10: Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sport hírek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofon. 15: Hírek. 16.45 Előadás. 18: Üzenet. 18.20: Massanetről hangpéldákkal. 19: Időszéri anyag. 19.15: Csak Rádió Romania: Lemezek. Csak București: Mozart: Zongora és fuvolaötös. A két állomás együtt: 19.40: Felolvasás. 20: Cotroceni énekes. 20.30: Rádiózenekar. Szlatin Ludmila szolistaival. Szimfonikus művek. 21.30: Felolvasás. 22.30: Hírek. 22.45 Vendéglői zene.

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. — 13.05 Énekegyüttes. 13.45: Hangverseny. Utáni időjelzés. 15.40: Hírek. 16.30: Árfolyámhírek. 17.10: Asszonyok tanácsadója. 18: Szalonzene. 18.30: Előadás. 18.55: Magyar dalog cigányzenekisérettel. 19.35: Előadás. 20.15: Régi magyar indulók. 21: Szavaltat. 21.30: Gramofon. 22.20: Hírek, utána Hangversenyzenekar. 24.20: Cigányzene. Utáni hírek külföldre.

Márvány, ólom, ezüst és arany szunnyad Grönland hegyeiben

Miért nem kolonizálják a lakatlan és gazdag országot? -- Mi az oka a dán kormány idegenkedésének a kolonizációtól?

A dán közvélemény az utóbbi időben mind türelmesebbé vált fel a kérdést. — Grönland megnyitására irányuló kérdést. Grönland, Dánia ez óriási gyarmata tudvalevőleg mindezekig lezárt terület a gazdaország lakói előtt. A kérdést időszerűvé az egyre növekvő dániai munkanélküliség tette. A dániai munkanélküliek száma 1937. januárjától máig körülbelül 75 százalékkal emelkedett.

A múlt évi januári 96 ezer munkanélkülihez szemben, Dánia ma körülbelül 170 ezer munkanélkülit tart nyílván.

Maga a kormány bevallja a munkanélküliséggel szemben a tehetetlenségét. Érti tehát, ha felvetődött a kérdés: vajon nem volna-e tanácsos szabaddá tenni Grönland eddigi izoláltságát s lehetőségét nyújtani a vállalkozó szellemű gazdasági erőknél a nagy területű gyarmat jelentős természeti kincseinek a kiaknázására. Ez esetben ott nagyszámú dániai munkanélküli foglalkozást találna.

Grönland a jelenleg érvényben lévő ugynevezett monopól-rendszer következtében kizárólag a dán állam gazdálkodása alatt áll. Ennek a helyzetnek a megváltoztatására törekszik az újabbban Luk Grönland op! (Nyílnak meg Grönland kapui!) néven megalkult egyesület, amely heves agitációt fejt ki az érintett irányban. Viszont be kell vallani: a Grönland-kérdés korántsem egyszerű. A dán politikusoknak számos különböző sulyu és irányu szempontot kell a mérlegre vetniök. Grönland izolálásának főoka az a magatartás, amit Dánia az arktikus tartomány őslakóival szemben táplál. Az eddigi dán kormányok s a dán nép túlnyomó többsége eddig azon az állásponton volt, hogy Grönland őslakói testileg, lelkileg és erkölcsileg megsemmisítenék amennyiben

Grönland kapui megnyílnának a korlátlan idegen bevándorlás előtt.

Ez a bevándorlás feltétlenül kárára lenne az őslakóknak, bármennyire Grönland gazdasági kiaknázása lenne is a következménye. A dán kormány megmondolása szerint a grönlandiaknak mindenekelőtt bizonyos művelődési, gazdasági, szociális és politikai érteket kell elérniök, mielőtt je-

lenlegi állapotukat megváltoztatnák.

Az előbbieket ellenére a kérdés korántsem került le a napirendről. Grönland megnyitásának követelése egyre hangosabb. Szükségessé teszik ezt a megnyitást mindazok a következmények, amelyek Grönland elzárásából kifolyólag magára a gazda államra hárulnak. Így például sokat panaszkodnak a dán halászok, akiket mindegyre távol tartanak Grönland partjaitól, holott számukra felmérhetetlen lehetőségek kínálkoznak a különféle halakban hihetetlenül gazdag partokon. Hogy lehetséges az — teszik fel a ha a kérdést —, hogy karbatett kézzel nézzük millió és millió érték kiaknázhatatlanságát. Ugyanakkor egyáltalán nem titok, hogy ellenére a zárlatnak,

idegen nemzetbeli halászok állandóan gazdag zsákmánnyal térnek meg a dánok előtt lezárt partokról.

Azonkívül a grönlandi hegyekben beláthatatlan mennyiségű ásványi kincsek szunnyadnak kiaknázatlanul.

Az állami monopólium viszont mindezeket csak nagyon korlátozott mennyiségben használja ki.

Már pedig ezeket a kincseket csak a racionálisan szabályozott magánkezdemenyezés tárhatja a világ elé. Az előbb említett egyesület már el is küldötte szakbizottiságát Grönlandba, az ásványi kincsek hozzávetőleges megállapítása céljából. Már megállapították, hogy Grönland a földkerekség leggazdagabb márványmezőivel rendelkezik.

A körülbelül ezer méter magasságú grönlandi hegyek falai gyakran száz kilométer hosszúságban a há-

romszáz méter szélességben tiszta márványrétegek.

Egy egyetlen márványmező a legnagyobb grönlandi márványmezők közül elegendő volna a világ egész márvány-szükségletét beláthatatlan időre fedezni. Ugyanakkor a grönlandi márvány a szakértők szerint elsőrangú, felettébb tiszta és számos a színváltozata. De egyéb ásványi kincsekben is mérhetetlenül gazdag Grönland. Geológiai vonatkozásban Grönland a kanadai „pricambriai közel” folytatása. Ismeretes, hogy Kanada Ontario nevű tartományában aránylag rövid idő alatt több, mint egymilliárd dollár értékű ásványi kincset tártak fel. Kanada ásványi lehetőségei azonban tulajdonképpen csak a gazdaságilag megbénító monopóliumos rendszer megszüntetésével kerültek napvilágra: épp a szabaddá tett magánkezdemenyezés erőfeszítései révén. A dánok mindenekelőtt a kanadai példára hivatkoznak. Az állami monopóliumot sürgősen le kell építeni! — mondják — s tényleg a dán állam, mint Grönland gazdája az ottani kolosszális márvány, gránit, réz s arany mennyiségből csak igen keveset hoz a napvilágra. Amennyiben Grönland márványtermelését racionális alapra fektetik — érvelnek a Grönland megnyitását követelők — úgy Dánia jelentős világkivitelre tesz szert az előbb említett ásványok piacán, de különösen a márvánnyal holott ma jelentékeny márvány-bevitelre szorul.

Grönland ásványi gazdaságát még a legkevésbé sem ismerjük eléggé. Számos ásvány létezésére a pusztán véletlen hívta fel a figyelmet. Így például újabbban egy rádiótávírási Grönland északi részében jelentékeny érc-rétegek

előfordulását állapította meg. A később bevezetett próbák igen jelentékeny ólom és nickel rétegekre akadtak. Egy dán mérnök különböző grönlandi ásványi anyagok próba-leleteit vitte magával Dániába s a tudományos elemzés valamennyire egybehangzóan a legkedvezőbb. Még aranyat is megállapítottak. Az eddigi vizsgálódások azonban még mindig meglehetősen a felszínen mozognak. Ezért tehát maga az állam mélységkutatókat tett folyamatba. A vizsgálódások már eddig is megerősítették a régi feltevést: a hegyek belsejében igen gazdag ásványi és ércrétegek húzódnak.

Stauning dán miniszterelnök újabbban az országgyűlés elé terjesztett jelentésében is kihangsúlyozta az előbbieket. Sőt hozzátette, hogy a tudományos kutatások sokkal kiterjedtebb ásványi gazdaságot gyanítanak a grönlandi hegyekben, mint ugyanezen hegyek kanadai vonulataiban. Kíváncsnak tartja a jelentés a gyakorlati kutatást is, hozzászól azonban, hogy a szükséges gépi felszerelés s a nagyobb munkaerők hiánya következtében egyelőre ez bizonyos nehézségekre ütközik.

A kormányt a nagy költségek egyelőre visszatartják, az eddigi megállapítások azonban mindenképpen a legkedvezőbb színben tüntetik fel az óriás dán gyarmat jövőbeli lehetőségeit.

A helyzet tehát pillanatnyilag még meglehetősen tisztázatlan. Várható azonban, hogy rövidesen összehozzák azt a tőkét, amely Grönland korszerű kiaknázásának bevezetésére feltétlenül szükséges.

A pápa születésnapja. Rómából jelentik: XI. Pius pápa tegnap ünnepelte születésnapját. Ez alkalommal a Vatikánban megjelentek a Rómában tartózkodó kardinálisok és főpapok, valamint a külföldi államok diplomáciai képviselői.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA

JAPÁN történelmének legválságosabb óráit éli

A háború teljesen fönkretefte az államházfartást

Tokióból jelentik: Japánban egyre inkább tisztában vannak azzal, hogy a kínai hadjárat olyan gazdasági nehézségeket idézett elő, amikkel a Felkelő Nap országa nem fog tudni megbirkózni. A gazdasági helyzet a hadikészülődés és a nagyarányú hadügyi kiadások következtében meggingott. A nagykereskedelmi árak rendkívüli mértékben növekedtek és ez az áremelkedés az újabb jelentések szerint kihatással volt az a piac normális helyére. A japán lapok közül a szabad elvűebbek arról adnak hírt, hogy pillanatnyilag Japán történelmének a legválságosabb idejét éli.